

ingediend op **1674** (2022-2023) – Nr. 2
6 juni 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel

over het ontwerp van decreet

over het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid

Documenten in het dossier:

1674 (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Sarah Smeyers, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Thijs Verbeurgt.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

I.	Toelichting door minister-president Jan Jambon	4
II.	Algemene bespreking	5
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	5
1.1.	Wim Verheyden	5
1.2.	Björn Rzoska	5
1.3.	Ludwig Vandenhove	5
1.4.	Philippe Muyters	6
2.	Antwoorden van de minister-president	6
III.	Artikelsgewijze bespreking	7
IV.	Stemming	7
	Gebruikte afkortingen	8

Op 30 mei 2023 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie het ontwerp van decreet over het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid. De bespreking vond plaats in aanwezigheid van Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management.

I. Toelichting door minister-president Jan Jambon

In verschillende domeinen nemen vrijwilligers een cruciale rol op, stelt minister-president *Jan Jambon*. Ze zijn noodzakelijk en bepalen in grote mate het sociale weefsel en de samenhang in Vlaanderen. In het regeerakkoord 2019-2024 benadrukt de Vlaamse Regering dan ook het wezenlijke belang van vrijwilligers. Tijdens de coronapandemie en de Oekraïne-crisis kwam de fundamentele waarde van vrijwilligers voor de samenleving eens te meer tot uiting.

Het beleid inzake vrijwilligers is echter complex. Er is niet alleen de institutionele context waarbij zowel de federale, Vlaamse en lokale overheden actor zijn in het vrijwilligersbeleid. Elke sector of domein waarbinnen een beroep wordt gedaan op vrijwilligers, werkt bovendien vaak op zichzelf. Om die reden werd in 2016 het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid opgezet, en dit onder de coördinatie van de minister van Cultuur. Het ontwerp van decreet verankert het beleidsdomein-overschrijdend beleid, wat ook zekerheid biedt voor een duurzame transversale beleidscoördinatie en vrijwilligersondersteuning. Dat gebeurt op drie manieren.

Ten eerste verankert het ontwerp van decreet de coördinatie tussen de entiteiten van de Vlaamse overheid die een vrijwilligerssector vertegenwoordigen of die belang hebben bij een beter vrijwilligersklimaat. Sinds 2016 gebeurt de coördinatie tussen beleidsdomeinen via het Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid, een transversaal beleidsvoorbereidend ambtelijk orgaan binnen de Vlaamse overheid waarin alle betrokken administraties vertegenwoordigd zijn. Daarnaast zijn het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, de Verenigde Verenigingen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie als actieve waarnemer betrokken bij dit overleg. Dat coördinerend overleg heeft een beleidsondersteunende rol en is de bewaker van de visie van de Vlaamse Regering op het vrijwilligersbeleid. Het zet in op informatie- en kennisdeling tussen de verschillende beleidsdomeinen, expertiseopbouw en strategische visie- en beleidsontwikkeling.

Ten tweede zorgt het ontwerp van decreet voor een structurele subsidiëring van een sectoroverschrijdend expertisecentrum voor vrijwilligers, vrijwilligerswerk en vrijwilligersbeleid, namelijk het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk. Dat steunpunt kwam in de jaren 1970 tot stand en heeft zijn werkterrein steeds verruimd, waardoor het is geëvolueerd tot een Vlaams sectoroverschrijdend expertisecentrum met betrekking tot vrijwilligers, vrijwilligerswerk en vrijwilligersbeleid. Zowel verenigingen als lokale besturen kunnen bij het steunpunt terecht voor advies. Het steunpunt wordt al enige tijd ondersteund door de Vlaamse overheid. Maar de rol, de verantwoordelijkheid en de financiering van het steunpunt zijn niet in hun totaliteit decretaal verankerd. Naast een gedeeltelijke verankering in het Participatiedecreet, worden ook middelen toegekend vanuit de begroting van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, die bij de interne staatshervorming werden overgeheveld van de provincies naar de Vlaamse Gemeenschap. Dit ontwerp van decreet voorziet nu een solide rechtsbasis voor de totaliteit van de werking van het steunpunt als sectoroverschrijdend expertisecentrum.

Ten derde voorziet het ontwerp van decreet in afstemming met het Europese, federale en lokale beleid. Naast de Vlaamse overheid hebben immers ook andere overheden een belangrijke invloed op vrijwilligerswerk en vrijwilligersbeleid. Zo

worden beslissingen over het statuut van de vrijwilliger en het kader voor vrijwilligerswerk op het federale niveau genomen, met een grote impact op sectoren die vooral op het gemeenschaps- en gewestniveau georganiseerd worden. Daarnaast spelen lokale besturen een belangrijke rol vermits heel wat vrijwilligerswerk zich op lokaal niveau afspeelt. Tot slot is het van belang ook het Europese beleid op te volgen, vermits de EU een aantal programma's heeft met impact op het vrijwilligerswerk in Vlaanderen. Het vraagt dan ook interbestuurlijke informatiedeling en beleidsafstemming om knelpunten en uitdagingen aan te kaarten en zo de vrijwilliger in Vlaanderen maximaal te kunnen beschermen en ondersteunen.

De minister-president geeft tot slot aan dat er een uitgebreid traject is voorafgegaan aan het ontwerp van decreet. Zo werden diverse adviezen gevraagd, onder andere aan de VTC, de GBA, de SARC en de Raad van State, op basis waarvan het ontwerp van decreet werd verfijnd. In de memorie van toelichting wordt daar uitgebreid op ingegaan.

II. Algemene bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Wim Verheyden

De Vlaams Belangfractie ziet in het ontwerp van decreet op het eerste zicht geen knelpunten, stelt *Wim Verheyden*. Het gaat om de loutere bestending van een subsidieregeling die al bestond in het kader van het Participatiedecreet. Hoe verhoudt dit ontwerp van decreet zich tot artikel 13 en 14 van het Participatiedecreet, die niet worden opgeheven en parallel met dit ontwerp van decreet blijven bestaan?

1.2. Björn Rzoska

De Groenfractie vindt dit een belangrijk decreet, zegt *Björn Rzoska*. Vrijwilligerswerk staat onder druk. De verankering van een steunpunt en een meer gecoördineerde aanpak is een goede zaak.

Het ontwerp van decreet werd aan de SARC voor advies voorgelegd. Dat is goed, maar vrijwilligerswerk gaat breder dan de domeinen die de SARC bestrijkt, zoals vrijwilligerswerk in de welzijnssector. Waarom werd het ontwerp van decreet niet breder afgetoetst?

In zijn advies maakt de SARC zich zorgen over de toegankelijkheid van het steunpunt voor jonge vrijwilligers. Hoe reageert de minister-president daarop?

Het lid stelt zich ook vragen over de vage inhoudelijke en financiële omkadering in het ontwerp van decreet. Waarom worden de werkingsmiddelen van het steunpunt voor 75 procent geïndexeerd, en de lonen voor 100 procent?

Het algemene kader is dus positief, maar op een aantal concrete vragen verwacht Björn Rzoska toch antwoorden vooraleer zijn fractie dit ontwerp van decreet kan goedkeuren.

1.3. Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove beaamt dat vrijwilligerswerk een belangrijke aangelegenheid is. Tot voor enkele jaren gebeurde de coördinatie van het vrijwilligerswerk door de provincies, maar sindsdien is dat een Vlaamse bevoegdheid.

De SARC formuleerde een vrij negatief advies over het ontwerp van decreet. Ook de Vooruitfractie vindt de tekst die nu voorligt een gemiste kans om tot een echt gecoördineerd vrijwilligersbeleid te komen. Daartoe ontbreekt ook de budgettaire ambitie. Het ontwerp van decreet bevat positieve elementen, maar toch zijn er ook bedenkingen en onduidelijkheden.

Het lid noemt de verankering van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, voor de coördinatie van de vrijwilligersorganisaties, positief. Op budgettair vlak blijft hij echter op zijn honger zitten.

Voorts betreurt hij de complexiteit van het hele domein, met een versnippering over de verschillende beleidsniveaus. Hoe zal dat worden aangepakt? Want naast de Vlaamse regelgeving oefenen ook het federale en lokale beleid een invloed uit op het vrijwilligerswerk.

Het is positief dat rekening werd gehouden met de bemerking van de VTC met betrekking tot de bescherming van de persoonsgegevens, door het schrappen van kabinetsmedewerkers.

Samengevat is het een goede zaak dat dit ontwerp van decreet er komt, maar inspelend op de adviezen blijft de Vooruitfractie met een aantal vragen zitten.

1.4. Philippe Muyters

Philippe Muyters sluit zich aan bij de collega's dat het positief is dat er een decretale verankering komt.

Het lid heeft een specifieke vraag in verband met de financiering van de vrijwilligersverzekering. Zoals werd aangegeven, zijn de gemeenschapsbevoegdheden van de provincies enkele jaren geleden overgenomen door de Vlaamse overheid. Vanuit de provincies en de VVP is er een reserve overgedragen, die gebruikt is om de vrijwilligersverzekering te financieren. Het lid veronderstelt dat die reserve op een bepaald moment uitgeput zal zijn. Wordt daar in de toekomst de nodige financiering voor voorzien?

2. Antwoorden van de minister-president

Ingaand op de vraag van Wim Verheyden, antwoordt minister-president *Jan Jambon* dat het de bedoeling is om het Participatiedecreet in zijn geheel op te heffen, en de principes ervan te integreren in de verschillende decreten.

De SARC werd om advies gevraagd omdat het vrijwilligersbeleid onder Cultuur valt.

De SARC vroeg om beleidsprioriteiten en overlegmodaliteiten vast te leggen. Maar als men die decretaal vastlegt, betekent dat dat men elke regeerperiode het decreet moet wijzigen. Dat lijkt de minister-president niet aangewezen. Als een volgende Vlaamse Regering dat kader wil aanvullen, beschikt ze met dit ontwerp van decreet over een goede basis.

De indexering van 75 procent van de werkingsmiddelen is meer dan in vele andere decreten. Dat heeft te maken met de budgettaire mogelijkheden. Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk ontvangt in 2023 189.000 euro voor de reguliere opdrachten. Voor de vrijwilligersverzekering wordt 126.000 euro voorzien. Dat zijn inderdaad middelen afkomstig van de provincies, die aflopen. Vanaf 2024 voorziet de Vlaamse Regering zelf 150.000 euro; 40.000 euro vanuit de bevoegdheid Cultuur van de minister-president, telkens 25.000 euro vanuit de bevoegdheden van de ministers Ben Weyts, Hilde Crevits, Bart Somers en Zuhal Demir en 10.000 euro van minister Benjamin Dalle.

Ook worden middelen uitgetrokken voor de uitbouw van een digitaal vrijwilligersloket: eenmalig 2,8 miljoen euro via de relancekredieten en een recurrent bedrag van 1,35 miljoen euro. Tot slot wordt ook vanuit individuele sectoren, zoals Welzijn, ondersteuning voorzien.

III. Artikelsgewijze bespreking

De *voorzitter* stelt vast dat er geen tussenkomsten zijn bij de artikelsgewijze bespreking.

IV. Stemming

De *voorzitter* stelt vast dat er geen vraag is om een artikelsgewijze stemming te houden. Hij legt daarom het gehele ontwerp van decreet ter stemming voor.

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
GBA	Gegevensbeschermingsautoriteit
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)
VTC	Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies